

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Præsertim Augustini, Et Thomæ Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Externis Regulis Amoris Et Morum, Legibus Utique, ac Præceptis
Virtutum Theologicarum, & Cardinalium, necnon Decalogi & Ecclesiae -
Libros Vndecim Complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput XXVIII. Cultus Deiparæ Virginis & Sanctorum primo Decalogi
præcepto non adversatur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73203](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73203)

mentario verò super Reg. S. Benedicti n. 1446. modum suggerit sine peccato excutiendi, longo tempore, obligationem Breviarii recitandi; partim beneficio probabilitatis opinionum contrariam, modò unam sequendo, deinde oppositam; partim beneficio diversorum horologiorum, quæ, si bona sint, & diligenter dirigantur, habent (inquit) vim opinionis probabilis. Et hinc si quis, in Civitate, ubi plura sunt horologia, alia aliis tardiora, sequi volens ultimum horologium, Horas differat usque ad duodecimam noctis, pulsatam in primo horologio; deinde primum sequendo, dicat effluxisse diem, nec proinde superesse obligationem. Hoc pacto (inquit) ab Horarum recitatione excusabitur. Et alia ejusmodi habet ridicula commenta, explosione magis quam refutatione digna.

219 Tertia causa excusans à recitatione Horarum, est legitima dispensatio; quæ tamen concedi nequit, nisi à Summo Pontifice, vel ab eo cui dispensandi potestatem ipse commisit. Quia in lege superioris inferior sine facultate ipsius dispensare non potest. Lex autem obligans ad Horas, Ecclesiæ lex est; dispensatio proinde relaxans obligationem illam, spectat ad Ecclesiam, sive ad Caput illius.

220 Facultatem verò dispensandi cum infirmis subditis suis, à Summo Pontifice habent Prælati Ordinum Mendicantium, plurimorumque aliorum Ordinum, prout constat ex dictis n. 118. Quod tamen ibi diximus, id ipsos posse per viam commutationis, id non est intelligendum de commutatione in opus æquale, sed in aliquod opus pium, seu leviozem orationem, vel id quod Prælati vel Confessoribus suis rationabile visum fuerit: durante tamen infirmitate, uti habetur in privilegio Fratrum Ordinis S. Hieronymi, relato in Compendio privilegiorum Societatis verbo *infirmi* §. 2. ubi sic: *per privilegium Fratrum S. Hieronymi, nostri infirmi, senes, ac valetudinarii, qui tenentur ad Horas Canonicas, satisfaciunt recitando aliquos Psalmos, vel id quod suis Confessoribus visum fuerit.* Paragrapho verò 1. ibidem dixerat commutationem fieri posse in aliud opus pium, seu leviozem orationem. Et §. 3. *per privilegium concessum ab Eugenio IV. Fratribus S. Hieronymi, nostri infirmi, seu debiles, satisfaciunt Horis Canonicis, ad quas tenentur, audiendo eas ab alio vel ab aliis recitari.*

CAPUT XXVIII.

Cultus Deiparæ Virginis & Sanctorum primo Decalogi præcepto non adversatur.

221 Quamvis enim primo præcepto solus Deus adorari præcipiatur *latrâ*: *Dominum Deum tuum adorabis, & illi soli servies.* Apostolus quoque 1. Timoth. 1. dicat: *Soli Deo honor & gloria*; ideòque contra primum præceptum faceret, qui Deiparam Virginem cultu *latræ*, sive præcipuo & divino coleret, vel

etiam Sanctos alios: non est hoc quod faciunt Catholici, sed Deiparam solo cultu inferiori, *hyperdulia* scilicet; reliquos verò Sanctos colunt *dulia*.

Enimverò immensum differre cultum, quem Deiparæ & Sanctis Ecclesia deferret, ab eo quem Deo exhibet, inde manifestum est, quòd solum Deum credat infinite excellentem, solum rerum omnium Conditorem, Supremumque Dominum, solum qui nos beatos possit efficere, seipso, velut summo & infinito bono nobis communicato; soli proinde ipsi supremum exhibet cultum; soli ipsi offert sacrificium, ideò institutum, ut super omnia Deum esse, creaturamque omnem ab ipso velut primo principio & supremo Domino dependere, publicâ solemnique prædicet oblatione.

Religiosum verò cultum omnem, quem Deiparæ & Sanctis deferimus, Ecclesia Catholica docet ad unum Deum, tamquam ad finem ultimum referri oportere; neque enim Deiparam Ecclesia colit tamquam Deum; sed tamquam Dei Matrem; reliquos verò Sanctos velut Dei amicos, & filios, cum ipso æternum regnatos.

Quâ ratione cultum, seu aliquam adorationis speciem ipsis deberi, ipsamet ratio naturalis dicitur. Quid est enim adoratio, seu cultus in genere? Nihil nisi honor cum submissione. Quid est honor? *Dicendum* (ait S. Thomas q. 103. a. 1.) *quod honor estificationem quandam importat de excellentia alicujus.* Atqui dignum & justum est unicuique excellentiam testificari, juxta gradum suum. Dignum & justum, submittere se Reginz Angelorum & hominum, Dei genitrici, sicut & reliquis Sanctis cum Deo regnantibus, quorum minimus in excellentia major est omnibus in hac vita degentibus, juxta illud Matth. 11. *Qui minor est in regno calorum, major est Joanne Baptista.* Cùm igitur hæretici fateantur se honorem cum submissione suis debere Magistratibus & Principibus, juxta politicam excellentiam ipsorum: proflus contra rationem damnant Catholicos, contentes se debere sacrum honorem cum submissione Magistratibus & Principibus cæli, ob sacram ipsorum excellentiam. Id enim vel ipsa ratio naturalis dicitur: siquidem honor debetur optimis, ut Philosophus dicit 4. Ethic. 3. At nulli (post Deum) meliores, quàm qui fonte totius bonitatis inamissibiliter fruuntur.

Nec sola id ratio naturalis docet, sed & 225 divina Scriptura. 1°. namque Deus ipse Sanctos suos honorat 1. Reg. 2. *Quicumque glorificaverit me, glorificabo eum.* Et Psal. 90. *Eripiam eum, & glorificabo eum.* Psal. 138. *Nimis honorificati amici tui Deus, nimis confortatus est principatus eorum.* Et quibus non miraculis Sanctos suos Deus mirificat & glorificat in terris?

2°. Abraham Genes. 18. Lot Genes. 19. Josue c. 5. adorant Angelos.

3°. Sancti adhuc in terris degentes merito honorantur. Nam Abdias 3. Reg. 18. *cecidit super faciem suam ante Eliam.* 4. Reg. 1. *curvavit genua contra Eliam, & precatus est eum.* Et c. 2. *Filii Prophetarum adoraverunt Eliseum proni in terram.* Igitur multo magis honorandi sunt Sancti regnantes in caelis.

226 Obijciunt hæretici 1°. *Dominum Deum unum adorabis, & illi soli servies.*

Respondeo ibi sermonem non esse de quacumque adoratione, seu honore & servitute, uti nec 1. Timoth. 1. cum dicitur, *soli Deo honor*; sed de adoratione & honore latriæ. Aliàs Apostolus contradiceret sibi Rom. 1. *Honor omni operanti bonum.* Et c. 12. *Honore invicem prævenientes.* 1. Petri 2. *Omnes honorate.* Cùmque ibidem v. 13. & 14. Petrus dicat: *Subiecti estote omni humana creatura propter Deum, sive Regi quasi præcellenti, sive Ducibus, tamquam à Deo missis. . . . quia sic est voluntas Dei, manifestum est verba illa primi præcepti, illi soli servies,* intelligi non posse de servitute quacumque, sed latriæ.

227 Obijciunt 2°. Apostolus Coloss. 2. culpatur religiosum cultum Angelorum: *Nemo vos seducat in religione Angelorum.*

Respondeo cum S. Augustino hæresi 33. Et Epiphano hæresi 60. ibi non culpari quemcumque cultum religiosum Angelorum (certum est enim Apostolum ibi non culpasse Abraham, Lot, & Josue, de quibus supra) sed divinum & superstitiosum, quem Angelis præstare cœperant Colossenses quidam seducti, ita ut Angeli ab ipsis crederentur esse Mediatores & Caput nostrum, loco Christi, & ab ipsis non teneretur Caput: *ex quo totum corpus per nexus & conjunctiones constructum crescit in augmentum Dei,* prout Apostolus subjungit ibidem.

228 Obijciunt 3°. Angelus Apocal. 19. adorari noluit à Joanne Evangelista; nec Petrus à Centurione. Act. 10. nec Paulus & Barnabas à Lycaonibus. Act. 14.

Respondeo cum S. Thoma q. 103. a. 2. ad 1. quod Angelus prohibuit Joannem; non à quacumque adoratione, sed latriæ, quæ debetur Deo; vel etiam ab honoratione dulci, per urbanitatem, ut ostenderet ipsius Joannis dignitatem, quâ per Christum erat Angelis adæquatus, secundum speciem gloriæ filiorum Dei; imò quodammodo supra Angelos sublimatus per eminentem gloriam Apostolatus, & Sacerdotii Christi. *Per urbanitatem* (inquam) quia & urbanitas in caelis obtinet, & bene Angelus per religiosam deferentiam ostendere voluit, quanti naturam humanam ob Verbi Incarnationem faceret; adeoque adorari noluit, tamquam superior, ab eo quem agnovit sibi non modò æqualem, verum etiam titulis proximè dictis superiorem. Petrus autem ex modestia & humilitate, recusavit Centurionis adorationem. Paulus denique & Barnabas id fecerunt, quia viderunt Lycaones putare ipsos deos, Paulum sci-

licet Jovem, & Barnabam Mercurium, uti constat ex textu.

Obijciunt 4°. cultus Sanctorum injuriosus est Deo, qui solus à nobis colendus est & honorandus. 229

Respondeo non solum non esse injuriosum Deo; quin Deum potiùs honorari & laudari in Sanctis suis, juxta illud: *Laudate Dominum in Sanctis ejus.* Psal. 150. Ipsos enim honoramus propter excellentiam ipsorum, in eo consistentem, quòd sint uniti Deo, amicitie ipsius in æternum effecti; & idè tantò majorem credimus excellentiam ipsorum, quantò magis uniti sunt Deo, ipsique similiores in sanctitate. In ipsis proinde Deum colimus, quia in ipsis agnoscimus rivulum quemdam excellentiæ Dei, sive quamdam cum Deo similitudinem, simili ferè modo quo Raguel Tob. 7. visò Tobia juniore, dixit Anna uxori suæ, *quàm similis est juvenis iste consobrino meo;* Tobia utique seniori? & agnito quòd filius esset ipsius, *misit se Raguel, & cum lacrymis osculatus est eum, & plorans super collum ejus, dixit: Benedictio sit tibi, fili mi, quia boni & optimi viri filius es.* Quemadmodum ergo Raguel, intuitu Tobia senioris, ex maximoque erga eum affectu, Tobiam dilexit juniorem, velut patri suo similem; sic Catholici, ex maximo erga Deum affectu & reverentia, Sanctos diligunt & venerantur, velut Dei filios, Deoque eatenus similes, quatenus in ipsis, propter unionem cum Deo, specialiter divinæ relucent perfectiones, ita ut ipsos diligant, ac venerentur, quia Dei optimi filii sunt, ipsamque modò speciali repræsentant; sic proinde ut in ipsis honoretur ac diligatur Deus.

Obijciunt 5°. Maria Virgo à Catholicis adoratur latriâ 1°. quia extat apud ipsos pictura quadam S. Bernardi, in qua ex uno latere Christus pendet in Cruce, ex alio latere Maria lætat Jesulum, & addita est epigraphe: *Quò me vertam, nescio.* 2°. aliquando sic oramus Mariam: *Fure Matris impera Filio.* 3°. extant apud nos Psalmi quidam Mariani, in quibus Mariæ tribuimus epitheta Dei, ut quòd sit spes nostra, vita, firmitermentum, &c. 4°. tribuimus ipsi titulum Reginae cæli & terræ. Ergo facimus ipsam Deam. 230

Respondeo antecedens esse puram putam calumniam. Ad 1^{am} ejus probationem respondeo S. Bernardum per hoc non æquare Matrem Filio, sed Mysterium Incarnationis, Mysterio Dominicæ Passionis, ita ut nesciat Bernardus utrùm majorem isti, quàm illi Mysterio debeat devotionem.

Ad 2^{am}, respondeo Catholicos id non intelligere de stricto imperio (prout de stricta obedientia non intelligitur illud quòd Josue 10. Deus dicitur *obedivisse voci hominis*) sed de imperio latè & improprie dicto, nec aliud velle, nisi quòd dum Maria orans supplicat Filio, reverentia Matris quasi cogit Filium ad conce-

lendum quod petit. Si enim Deus bene dicitur obdivisse voci Josue; quidni & Dei Filius voci suæ Matris orantis?

232 Ad 3^{am} respondeo, epitheta ista à Catholicis non tribui Mariæ, eo sensu quo tribuuntur Deo: nullus enim Catholicus ipsam agnoscit primum principium vitæ nostræ, supremum & independens fundamentum vitæ nostræ, &c. solum ergo ipsi tribuuntur, hoc sensu, quod sit principium morale; cuius meritis ac precibus spiritualiter vivimus, & speramus vitam æternam.

Ad 4^{am} respondeo, titulum Reginæ cæli & terræ à Catholicis non tribui Mariæ ut Deæ, sed ut Matri Dei: si enim Augusta gaudet titulis Augusti, & feminæ maritorum titulis decoratur, quidni Mater Dei titulis decoretur Filii, licet alio & alio sensu?

233 Obijciunt 6°. Mardocheus noluit adorare Aman, ne honorem Dei transferret ad hominem, ut dicitur Esther 3.

Respondeo cum S. Thoma q. 84. a. 1. ad 1. quod aliâ veneratione veneramur Deum, quod pertinet ad latrariam; & aliâ veneratione quâdam excellentes creaturas, quod pertinet ad dulciam. Et quia ea que exterius aguntur, signa sunt interioris reverentia: quedam exteriora ad reverentiam pertinentia exhibentur excellentibus creaturis, inter que maximum est adoratio: sed aliquid est quod soli Deo exhibetur, scilicet sacrificium. Unde Augustinus dicit in l. 10. de Civit. Dei c. 4... „ Quis sacrificandum censuit, nisi ei, quem Deum aut scivit, aut putavit, aut finxit? „ Secundum reverentiam ergo que creatura excellenti debetur, Nathan adoravit David; secundum autem reverentiam, qua debetur Deo, Mardocheus noluit adorare Aman, timens ne honorem Dei transferret ad hominem... Et similiter secundum reverentiam debitam creatura excellenti, Abraham adoravit Angelos, & etiam Josue, ut legitur Josue 5. Quamvis possit intelligi, quod adoraverint adoratione latraria Deum, qui in persona Angeli apparebat, & loquebatur. Secundum autem reverentiam que debetur Deo, prohibitus est Joannes adorare Angelum Apoc. 17. Tum ad ostendendum dignitatem hominis, quam adoptus est per Christum, ut Angelis æquetur; unde ibi subditur: „ Conservus tuus sum, & fratrum tuorum. „ Tum etiam ad excludendum idololatriam occasionem; unde subditur: „ Deum adora. “

CAPUT XXIX.

Errores vitandi circa cultum Sanctorum.

234 PRIMUS est persuasio vana, quod quisquis honorat talem vel talem Sanctum, vel quicumque sunt de tali vel tali Confraternitate, damnari non possint, nec sine Confessione mori. Contra hunc errorem Concilium Provinciale Cameracense anni 1565. tit. de Sanctis cap. 6. sic habet: Doceatur populus, preces quidem Sanctorum admodum utiles esse ad

impetranda dona, non modo corporalia & temporalia, sed etiam spiritualia & æterna; sed abominandam esse eorum vanitatem, ac superstitionem, qui certò sibi pollicentur, non ex hac vita migraturos sine penitentia & Sacramento. Potius audienda est Veritas, quæ dicit: Si vis ad vitam ingredi, serva mandata. Sanctorum ergo cultus, piarum quoque Confraternitatum usus, sine dubio utilis est, & commendandus, sed ut Sanctorum ac Deiparæ imprimis Virginis precibus ac meritis gratias obtimeamus necessarias, specialiaque auxilia ad servanda mandata, consequendamque eorum observatione vitam æternam, Quam si nobis promittamus perseverando in pravicatione mandatorum, sub spe quod sine penitentia & Sacramento non moriemur, pessima est ista præsumptio de misericordia Dei. Contra quam vide quæ dixi agendo de peccatis spei oppositis.

Secundus error est, dum supersticiosa aliqua miscentur in cultu Sanctorum, live consistentia in certo quodam candelarum numero, vel forma, live in supersticiosa precum quarundam recitatione, &c. Qua de re plura ubi de superstitione.

Tertius error est illorum, qui Sanctos sic colunt, invocantque, quasi per seiplos largiri possent ea quæ petimus. Ad cavendum errorem istum, Catechismus Romanus p. 4. agens de orat. §. quis orandus, sic monet fideles: Non eodem modo Deum & Sanctos imploramus. Nam precamur Deum, ut ipse vel bona det, vel liberet à malis; à Sanctis autem, quia gratiosi sunt apud Deum, petimus, ut nostri precum suscipiant, ut nobis à Deo impetrent ea quorum indigemus. Hinc duas adhibemus precandi formulas, modo differentes. Ad Deum enim proprie dicimus: miserere nobis: eudò nos. Ad Sanctum: ora pro nobis. Quamquam etiam licet aliâ quâdam ratione petere à Sanctis ipsis, ut nostri misereantur: sunt enim maximè misericordis. Itaque possimus precari eos, ut conditionis nostræ miseriam permoti, suâ nos apud Deum gratiâ ac deprecatione juvent.

Quartus error est illorum, qui sic recurrunt ad Sanctos, ut ea quæ petunt, simul non petant in nomine Christi. Vult enim Dei Filius orationem nostram ad Patrem suo nomine pervenire (ait Catechismus Romanus ibidem c. 8. n. 6.) que ejus merito, & gratiâ deprecatoris id pondus assequitur, ut à cælesti Patre audiatur. Est enim ejus illa vox apud Joannem c. 16. Amen, amen dico vobis, siquid petieritis Patrem in nomine meo, dabit vobis. Usque modo non petistis quidquam in nomine meo: Petite, & accipietis.... Et iterum.... Quodcumque petieritis Patrem in nomine meo, hoc faciam. Unde Ecclesia publicas orationes suas concludere solet, per Christum Dominum nostrum. Itaque semper implorare debemus Christum ut primum Mediatorem nostrum, ff